

Dosarul nr. 3r-191/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Z. Talpalaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Clima, E. Palanciuc, A. Malîi)

DECIZIE

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Valeriu Sîrcu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei,
împotriva încheierii din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respinsă cererea Casei Naționale de Asigurări Sociale privind repunerea în
termenul de declarare a apelului și a fost declarat inadmisibil apelul Casei Naționale
de Asigurări Sociale declarat împotriva hotărârii din 13 martie 2019 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 6 iulie 2018 Valeriu Sîrcu a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ
și obligarea recalculării pensiei.

Prin hotărârea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a
fost admisă cererea de chemare în judecată. A fost recunoscut ilegal și anulat
răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale din 8 iunie 2018 nr. 1591 prin care
a fost refuzată recalcularea pensiei lui Valeriu Sîrcu și a fost obligată Casa
Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea pensiei lui Valeriu Sîrcu.

La 14 mai 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva
hotărârii din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă
cererea Casei Naționale de Asigurări Sociale privind repunerea în termenul de
declarare a apelului și a fost declarat inadmisibil apelul Casei Naționale de
Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru.

La 1 august 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs
împotriva încheierii din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o ilegală și neîntemeiată prin faptul că a fost emisă cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept procedural.

A declarat că despre hotărârea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a aflat în data de 7 mai 2019.

La fel, a comunicat că la pronunțarea hotărârii, reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale nu a fost prezent, iar prima instanță contrar prevederilor art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, nu a expediat copia dispozitivului hotărârii în decurs de 5 zile de pronunțarea acestuia.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și emiterea unei noi decizii prin care Casa Națională de Asigurări Sociale să fie repusă în termenul de declarare a apelului.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, iar în conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Prin prisma art. 258 alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 29 mai 2019, iar recurentul a recepționat-o la 17 iulie 2019, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție a scrisorii recomandate (f.d.66).

Astfel, recursul declarat la 1 august 2019, este depus cu respectarea termenului prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că în speță, obiectul recursului vizează termenul de declarare a apelului, instituit de prevederile Codului de procedură civilă, ținând cont că hotărârea primei instanțe a fost pronunțată pînă la intrarea în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Alineatul (3) al aceluiași articol, prevede că repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră oportun de a reitera și prevederile art. 110 Cod de procedură civilă, care statuează că, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Totodată, conform art. 111 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

În corespundere cu art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Din interpretarea coroborată a acestor prevederi legale, instanța de recurs notează că, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă, or, în conformitate cu art. 15 Cod de procedură civilă, participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Din materialele dosarului s-a constatat că, la 13 martie 2019 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Sîrcu.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 13 martie 2019, rezultă că la pronunțarea dispozitivului hotărârii, reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale nu a fost prezent.

În conformitate cu art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

Instanța de recurs constată că la 14 martie 2019, în adresa participanților la proces a fost expediată copia dispozitivului hotărârii pronunțate în cauză (f.d. 49).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție reține că, în speță, termenul de declarare a apelului și-a început curgerea la 14 martie 2019, ziua următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 12 aprilie 2019, aceasta fiind ultima zi de declarare a apelului.

Actele cauzei atestă că, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat cu apel hotărârea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la data de 14 mai 2019 și a solicitat concomitent și repunerea în termenul de declarare a apelului, invocând că instanța de judecată nu a expediat copia hotărârii conform prevederilor art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Așadar, efectuarea repunerii în termen este condiționată de existența motivelor întemeiate de omitere a acestuia și prezentarea probelor care adevăresc motivele existente.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel prin încheierea din 29 mai 2019, întemeiat a respins cererea de repunere în termen a apelului și a declarat inadmisibil apelul, având în vedere că argumentele invocate în susținerea cererii de repunere în termen a apelului sunt neîntemeiate.

Astfel, nu poate fi reținut argumentul recurentului precum că, din motive întemeiate a omis termenul de declarare a apelului, deoarece instanța de judecată nu a expediat copia hotărârii pronunțate, iar despre hotărârea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a aflat în data de 7 mai 2019.

Sub acest aspect, instanța de recurs reiterează că termenul declarării apelului începe a curge din ziua următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii, dar nu de la data comunicării acestuia, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțare.

Totodată, nu poate fi reținut argumentul recurentului precum că instanța de judecată nu a expediat copia hotărârii conform prevederilor art. 236 alin. (4) Cod de procedură civilă, or, Casa Națională de Asigurări Sociale a fost citată legal pentru ședințele de judecată în prima instanță, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție a scrisorii recomandate (f.d.23). La fel, pe parcursul examinării cauzei, reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale a depus referință și a participat în ședințele de judecată.

În astfel de circumstanțe, se denotă cert că pârâțul/recurentul Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost în cunoștință de cauză despre litigiul pendinte și avea obligația pozitivă de a se interesa de stadiul procesului și rezultatul examinării cauzei, astfel, încât să exercite calea de atac în interiorul termenului stabilit prin lege, ori, în conformitate cu prevederilor art. 61 Cod de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Subsecvent, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează faptul că, Casa Națională de Asigurări Sociale a fost în cunoștință despre existența prezentului litigiu și prin urmare, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt ignorant cu desăvârșire, care în consecință a generat omiterea termenului prescris la depunerea apelului.

Așa fiind, se constată ca întemeiată soluția instanței de apel cu privire la respingerea cererii de repunere a apelului în termen și declararea apelului ca inadmisibil, fiind cert stabilit că Casa Națională de Asigurări Sociale, nu a prezentat probe ce ar confirma omiterea din motive întemeiate a termenului de declarare a apelului, motiv din care survin sancțiunile procedurale prevăzute de art. 10 alin. (1) Cod de procedură civilă, pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate.

De altfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că, în cazul admiterii cererii și repunerii apelului în termen, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev contra Fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei, Kemp contra Luxembourg, Diaz Ochoa contra Spaniei), în carte înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva încheierii din 29 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu